

Увод у СВМ

Ненад Митић

Математички факултет
nenad@matf.bg.ac.rs

Увод

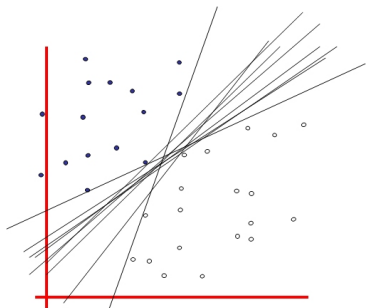
- SVM (енг. *Support Vector Machine*) метод подржавајућих (потпорних) вектора
- Извор - статистичка теорија учења; Вапник 1979., 1992., 1995. г.
- Техника за класификацију заснована на идеји векторских простора
- Употребљива нарочито у ситуацијама када је број димензија података велики
- Применљива на класификацију (СВК) и регресију (СВР)

Увод

- Модел је *формула* - класа се израчунава
- Основни алгоритам је за бинарну класификацију
- Употребљива за нумеричке податке; категорички подаци се трансформишу увођењем променљиве за сваку вредност категоричког атрибута

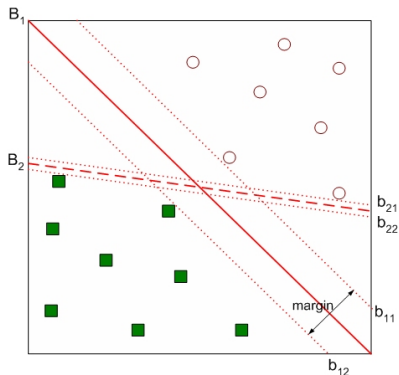
Увод

Идеја: у векторском простору у коме су подаци представљени, наћи раздвајајућу хипер-раван тако да су сви подаци из дате класе са исте стране равни

Како одредити најбољу хипер-раван?

Увод

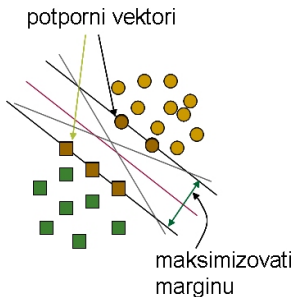
Како одредити најбољу хипер-раван?

Како изабрати најбољу хиперраван

- Постоје једноставни алгоритми (нпр. перцептрон) који могу да одреде раздвајајућу раван, али не и оптималну
- SVM одређује оптимално решење које максимизује раздаљину између хипер-равни и тачака које су близу потенцијалне линије раздвајања
- Интуитивно: ако нема тачака близу линије раздвајања, онда ће класификација бити релативно лака

Како изабрати најбољу хиперраван

- SVM максимизује маргину око раздвајајуће хипер-равни
- Резултат: раздвајајућа хипер-раван је потпуно одређена специфичним подскупом тренирајућих података, који се зову подржавајући (потпорни) вектори

Како изабрати најбољу хиперраван

- Претпоставља се да су подаци линеарно раздвојиви
- Тренирање: наћи оптималну раздвајајућу хипер-раван, тј. раван са максималном маргином односно растојањем од података за тренинг
- Једначина те хипер-равни је модел
- Примена модела: израчунати растојање од хипер-равни и на основу тога одредити класу (изнад/испод равни)

Линеарно раздвојиви подаци

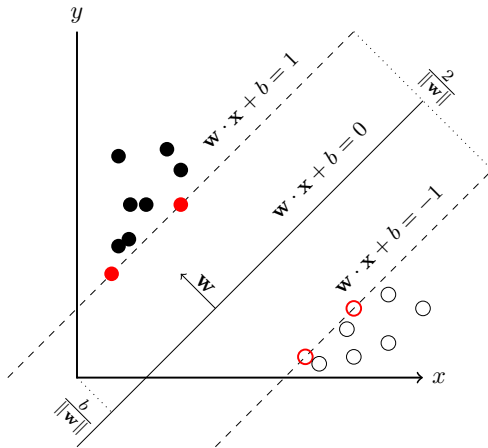
- Бинарни класификациони проблем са N примерака за тренинг
- Сваки примерак представљен торком (x_i, y_i) , где су атрибути $x_i = (x_{i1}, x_{i2}, \dots, x_{id})^T$, а $y \in \{-1, 1\}$ представља ознаку класе
- Једначина хипер-равни: $w \cdot x + b = 0$
- За тачке x_a и x_b које припадају хипер-равни важи

$$w \cdot x_a + b = 0$$

$$w \cdot x_b + b = 0$$

$$\longrightarrow W \cdot (x_b - x_a) = 0$$

Линеарно раздвојиви подаци

Линеарно раздвојиви подаци

- За било коју тачку x_i изнад граничне линије важи $w \cdot x_i + b = k, k > 0$
- За било коју тачку x_i изнад граничне линије важи $w \cdot x_i + b = k', k' < 0$
- Ознака класе произвољне тачке z се одређује

$$y = \begin{cases} 1, & \text{ако } w \cdot z + b > 0 \\ -1, & \text{ако } w \cdot z + b < 0 \end{cases}$$

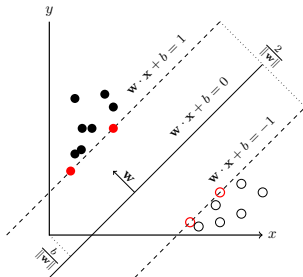
Одређивање маргине

- Рескалирањем параметара w и b из једначине хипер-равни добијају се две паралелне хипер-равни h_{i1} и h_{i2} које представљају границе маргина
- њихове једначине су
$$h_{i1} : w \cdot x + b = 1$$
$$h_{i2} : w \cdot x + b = -1$$
- Маргина d се добија као $w \cdot (x_1 - x_2) = 2$

$$\|w\| \times d = 2$$

$$d = \frac{2}{\|w\|}$$

Одређивање маргине

- Параметри w и b морају да задовоље услове

$$w \cdot x_i + b \geq 1 \quad \text{ако } y_i = 1$$

$$w \cdot x_i + b \leq -1 \quad \text{ако } y_i = -1$$

- Обе неједнакости могу да се запишу као $y_i(w \cdot x_i + b) \geq 1, i = 1, 2, \dots, N$

Одређивање маргине

Захтев да маргина буде максимална је еквивалентан одређивању

$$\max_w \frac{2}{\|w\|}$$

$$\text{уз УСЛОВ } y_i(w \cdot x_i + b) \geq 1, i = 1, 2, \dots, N$$

Или еквивалентно, одређивању

$$\min_w \frac{\|w\|^2}{2}$$

$$\text{уз УСЛОВ } y_i(w \cdot x_i + b) \geq 1, i = 1, 2, \dots, N$$

У питању је квадратни оптимизациони проблем са линеарним ограничењима који има јединствени минимум

Лагранжови множиоци

Претходни запис може да се трансформише у Лагранжову формулацију проблема. Разлози:

- Ограничење $y_i(w \cdot x_i + b) \geq 1, \forall i$ биће замењено ограничењима самих Лагранжових множилаца, што је лакше за рад
- У новој форми тренинг подаци се јављају једино у облику скаларног производа, што омогућава генерализацију решења на случај нелинеарно раздвојивих података

Лагранжови множиоци

- Нека је $f(x_1, x_2, \dots, x_n) : R^n \rightarrow R$ диференцијабилна функција чији се минимум (максимум) тражи, уз ограничење $g(x_1, x_2, \dots, x_n) = 0$
- Како се градијент функције мења на исти начин као и градијент ограничења, важи једначина $\nabla f(x) = \lambda \nabla g(x)$, при чему је λ коефицијент промене (Лагранжов множилац)
- Комбинацијом једначине и услова формира се *Лагранжијан* $L(x, \lambda) = f(x) - \lambda g(x)$
- Вредност λ се одређује тако да је $\nabla L(x, \lambda) = 0$
- Заменом вредности λ, x одређује се минимум f -је.

Лагранжови множиоци и SVM

- Ограничења су неједнакости - нису згодне за израчунавање
- Функција која треба да се минимизује записује се у облику Лагранжијана

$$L_p = \frac{1}{2} \|w\|^2 - \sum_{i=1}^N \lambda_i (y_i (w \cdot x_i + b) - 1)$$

odnosno

$$L_p = \frac{1}{2} \|w\|^2 - \sum_{i=1}^N \lambda_i y_i (w \cdot x_i + b) + \sum_{i=1}^N \lambda_i$$

- Сви λ_i су позитивни јер су сва ограничења увек ≥ 0

Одређивање Лагранжових множилаца

За минимизацију Лагранжиана потребно је да се одреди

- $\frac{\partial L_p}{\partial w} = 0 \implies w = \sum_{i=1}^N \lambda_i y_i x_i$
- $\frac{\partial L_p}{\partial b} = 0 \implies 0 = \sum_{i=1}^N \lambda_i y_i$
- Ако су ограничења једнакости, из скупа једначина могу да се добију w , b и λ

Одређивање Лагранжових множилаца

- ко су ограничења неједнакости, а важи $\lambda_i \geq 0$ могућа је трансформација у ограничења са једнакостима
- *Karush-Kuhn-Tucker*-ови услови (w и x су вектори)
 - 1 $\frac{\partial L_p}{\partial w} = w - \sum_i \lambda_i y_i x_i$
 - 2 $\frac{\partial L_p}{\partial b} = -\sum_i \lambda_i y_i$
 - 3 $y_i(w \cdot x + b) - 1 \geq 0$
 - 4 $\lambda_i \geq 0$
 - 5 $\lambda_i(y_i(w \cdot x + b) - 1) = 0$
- Важи $\lambda_i = 0$ осим ако је $y_i(w \cdot x + b) = 1$
- Инстанце код којих је $\lambda_i > 0$ јесу *потпорни вектори*
- Ограничења функције се замењују ограничењима Лагранжових множилаца

Одређивање Лагранжових множилаца - дуални проблем

- Свођење на дуални проблем трансформацијом Лагранжијана у чисте Лагранжове множиоце
- Заменом $w = \sum_{i=1}^N \lambda_i y_i x_i$ и $\sum_{i=1}^N \lambda_i y_i = 0$ уместо b у

$$L_p = \frac{1}{2} \|w\|^2 - \sum_{i=1}^N \lambda_i y_i (w \cdot x_i + b) + \sum_{i=1}^N \lambda_i$$

Добија се дуални проблем

$$L_D(\lambda_i) = \sum_{i=1}^N \lambda_i - \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \sum_{j=1}^N \lambda_i \lambda_j y_i y_j x_i \cdot x_j$$

Одређивање Лагранжових множилаца - дуални проблем

- Вредност λ_i се одређују узимањем извода по λ и

изједначавањем са нулом:
$$\sum_{i=1}^N \lambda_i y_i = 0$$

- w који одређује максималну маргину хиперравни се добија као

$$w = \sum_{i=1}^N \lambda_i y_i x_i$$

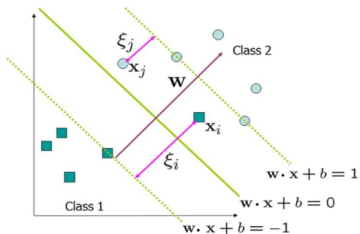
- отклон b се добија као $b_i = \frac{1}{y_i} - w^T x_i = y_i - w^T x_i$, $b = \text{avg}_{i, \lambda_i > 0} b_i$

- за непознату тачку z класа се одређује на основу знака

$$f(z) = \text{sign}(w \cdot z + b) = \text{sign}\left(\sum_{i=1}^N \lambda_i y_i x_i \cdot z + b\right)$$

Линеарни SVM - нераздвојиви подаци

Ако скуп за тренирање није линеарно раздвојив увести променљиве $\xi_i > 0$ - величина за коју може да се олабави граница тако да се толеришу (мале) грешке при класификацији

$$w \cdot x_i + b \geq 1 - \xi_i \quad \text{ako } y_i = 1$$
$$w \cdot x_i + b \leq -1 + \xi_i \quad \text{ako } y_i = -1$$

Линеарни SVM - нераздвојиви подаци

- Може да се примени исти поступак уз претходне услове да би се одредиле границе хиперравни
- Не постоји ограничење на број грешака (у класификацији), могуће је да се одреди широка маргина са великим бројем лоше класификованих података
- Поставља се ограничење на величину ξ , односно ограничава 'пропусност' границе

Линеарни SVM - нераздвојиви подаци

Функција која треба да се минимизује (максимизује) је

$$f(w) = \frac{\|w\|^2}{2} + C \sum_{i=1}^N \xi_i^k$$

где су C и k константе које одређују цену погрешне класификације

- Терм $\sum_{i=1}^N \xi_i^k$ означава губитак, одн. процену девијације од случаја са раздвојивим подацима

- C се бира емпиријски и представља *константу регуларизације* која контролише однос између максимизације маргине и минимизације губитка

Линеарни SVM - нераздвојиви подаци

$$f(w) = \frac{\|w\|^2}{2} + C \sum_{i=1}^N \xi_i^k$$

- Када $\lim_{C \rightarrow 0}$ губитак ефективно нестаје и маргина се максимизује
- Када $\lim_{C \rightarrow \infty}$ маргина практично нестаје и потребно је минимизовати губитак
- k покрива облик губитка - обично се поставља на 1 или 2
- Ако $k=1$ (енг. *hinge loss*- шарка) - минимизује се збир ξ_i
- Ако $k=2$ (енг. *quadratic loss*) - минимизује се збир квадрата ξ_i

Лагранжови множиоци за меку маргину

Функција која треба да се минимизује записује се у облику Лагранжијана

$$L_p = \frac{1}{2} \|w\|^2 - C \sum_{i=1}^N \xi_i \sum_{i=1}^N \lambda_i (y_i (w \cdot x_i + b) - 1 + \xi_i) - \sum_{i=1}^N \beta_i \xi_i$$

(последњи сабирак је резултат услова $\xi \geq 0, \forall i$)

Ограничена са неједнакостима могу да се трансформишу у ограничења са једнакостима користећи ККТ услове

$$\begin{aligned} \xi &\geq 0, \lambda_i \geq 0, \beta_i \geq 0, \forall i \\ \lambda_i (y_i (w \cdot x_i + b) - 1 + \xi_i) &= 0 \\ \beta_i \xi_i &= 0 \end{aligned}$$

Мека маргина - дуални Лагранжијан

Дуални Лагранжијан се добија изједначавањем првог извода по w, b и ξ са 0

$$\frac{\partial L_p}{\partial w} = w - \sum_{i=1}^N \lambda_i y_i x_i = 0 \implies w = \sum_{i=1}^N \lambda_i y_i x_i$$

$$\frac{\partial L_p}{\partial b} = - \sum_{i=1}^N \lambda_i y_i = 0 \implies \sum_{i=1}^N \lambda_i y_i = 0$$

$$\frac{\partial L_p}{\partial \xi_i} = C - \lambda_i - \beta_i = 0 \implies \lambda_i + \beta_i = C$$

Мека маргина - дуални Лагранжијан

И заменом добијених вредности у L_p

$$L_D = \frac{1}{2} w^T w - w^T \underbrace{\left(\sum_{i=1}^N \lambda_i y_i x_i \right)}_w - b \underbrace{\left(\sum_{i=1}^N \lambda_i y_i \right)}_0 + \sum_{i=1}^N \lambda_i + C \sum_{i=1}^N \xi_i - \sum_{i=1}^N (\lambda_i + \beta_i) \xi_i$$

$$L_D = -\frac{1}{2} w^T w + \sum_{i=1}^N \lambda_i + C \sum_{i=1}^N \xi_i - \sum_{i=1}^N (\lambda_i + C - \lambda_i) \xi_i$$

$$L_D = \sum_{i=1}^N \lambda_i - \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \sum_{j=1}^N \lambda_i \lambda_j y_i y_j x_i \cdot x_j$$

Мека маргина - дуални Лагранжијан

Добијена циљна функција чија се екстремна вредност тражи је

$$\max_{\lambda_i} L_D = \sum_{i=1}^N \lambda_i - \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \sum_{j=1}^N \lambda_i \lambda_j y_i y_j x_i \cdot x_j$$

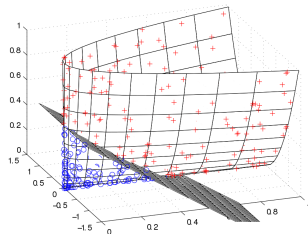
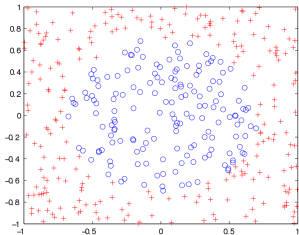
уз ограничења

$$0 \leq \lambda_i \leq C, \forall i$$

и

$$\sum_{j=1}^N \lambda_j y_j = 0$$

Нелинеарни SVM - увод

Идеја: одредити функцију $\Phi : \mathbb{R}^m \rightarrow \mathbb{R}^n$ тако да хиперраван $w \cdot \Phi(x) + b = 0$ раздваја трансформисане податке

Нелинеарни SVM - увод

Сличним поступком као код линеарно раздвојивих SVM
максимална маргина се добија минимизацијом

$$\min_{w, b, \xi_i} \left\{ \frac{\|w\|^2}{2} + C \sum_{i=1}^N \xi_i^k \right\}$$

уз услов да $\forall x_i \wedge i = 1, 2, \dots, N$ важи

$$y_i(w \cdot \Phi(x_i) + b) \geq 1 - \xi_i \wedge \xi_i \geq 0$$

Нелинеарни SVM - увод

Аналогно, дуални Лагранжијан је

$$L_D(\lambda_i) = \sum_{i=1}^N \lambda_i - \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \sum_{j=1}^N \lambda_i \lambda_j y_i y_j \Phi(x_i) \cdot \Phi(x_j)$$

уз услове

$$\sum_{i=1}^N \lambda_i y_i = 0$$

и

$$0 \leq \lambda_i \leq C, i = 1, 2, \dots, N$$

Нелинеарни SVM - увод

Параметри

$$w = \sum_{i=1}^N \lambda_i y_i \Phi(x_i) \quad b = \underset{i, \lambda_i > 0}{avg} b_i$$

$$\text{где } \lambda_i \{ y_i (\sum_{j=1}^N \lambda_j y_j \Phi(x_j) \cdot \Phi(x_i) + b) - 1 + \xi_i \} = 0$$

За непознату тачку z класа се одређује на основу знака

$$f(z) = \text{sign}(w \cdot z + b) = \text{sign} \left(\sum_{\lambda_i \geq 0, i=1}^N \lambda_i y_i \Phi(x_i) \cdot \Phi(y) + b \right)$$

Кернели

- Нејасно како одредити Φ
- Израчунавање може да буде сложено
- Могућа мера сличности у трансформисаном простору $\Phi(x_i) \cdot \Phi(x_j)$
- *Кернел трик* - рачунање сличности у трансформисаном простору користећи оригинални скуп атрибута
- Предност - не третира се експлицитно n -димензиони простор
- *Кернел функција* - ϕ -ја сличности K која се рачуна помоћу оригиналног скупа атрибута

Мерцерова теорема

Кернел функција K може да се представи као $K(x, y) = \Phi(x) \cdot \Phi(y)$ ако важи

ако $\forall g(x) : \int g(x)^2 dx$ је коначно

$$\implies \int K(x, y)g(x)g(y) dx dy \geq 0$$

Мерцорова теорема (алтернативна дефиниција)

Ако Симетрична функција $K(x, x')$ задовољава услов

$$\sum_{i,j=1}^M h_i h_j K(x, x') \geq 0$$

$\forall M \in \mathbb{N}, \forall h_i \in \mathbb{R}, \forall x_i$, тада постоји функција пресликавања $\phi(x)$ која пресликава x у простор са особином скаларног производа, где $\phi(x)$ задовољава услов

$$K(x, x') = \phi^T(x) \phi(x')$$

Мерцорова теорема (алтернативна дефиниција)

Тада важи Мерсеров услов

$$\sum_{i,j=1}^M h_i h_j K(x_i, x_j) = \left(\sum_{i=1}^M h_i \phi^T(x_i) \right) \left(\sum_{i=1}^M h_i \phi(x_i) \right) \geq 0$$

Функција која задовољава Мерсеров услов се назива позитиван семидефинитни кернел или Мерсеров Кернел

Примери кернела

linearni kernel: $K(x, y) = x^T \cdot y$

polinomijalni kernel: $K(x, y) = (x^T \cdot y + r)^d$

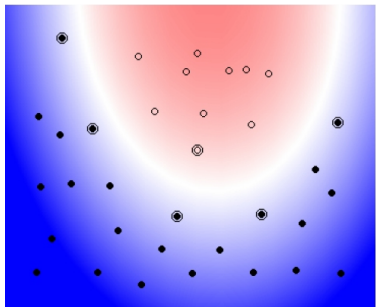
Gausov RBF kernel: $K(x, y) = e^{-\gamma \|x-y\|^2}$, često $\gamma = \frac{1}{2\sigma^2}$

eksponencijalni RBF kernel: $K(x, Y) = e^{-\frac{\|x-y\|}{2\sigma^2}}$

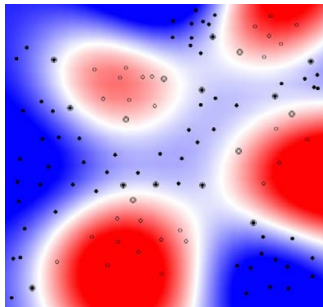
sigmoid (tangens hiperbolički): $K(x, y) = \tanh(\kappa x \cdot y - \delta)$, $\kappa > 0$, $\delta > 0$

... ..

Примери кернела

СБМ са
полиномијалним
кернелом 2. степена

СВМ са RBF kernelom